

Päähaku, yhteiskunnallisen muutoksen kandiohjelma

Valintakoe 31.5.2017

Kirjoita henkilö- ja yhteystietosi tekstaamalla.

Kirjoita nimesi latinalaisilla kirjaimilla (abcd...), älä esimerkiksi kyrillisillä kirjaimilla (абгд...).

Jos sinulla ei ole suomalaista henkilötunnusta, kirjoita sen asemesta syntymäaikasi.

Sukunimi

Kaikki etunimet

Henkilötunnus

Sähköpostiosoite

Puhelinnumero

Tarkista sivunumeroiden avulla, että olet saanut kaikki sivut.

Kirjoita nimesi ja henkilötunnuksesi jokaiselle sivulle, vaikka et ko. sivun tehtävään vastaisikaan.

Kirjoita alla olevaan laatikkoon nimikirjoituksesi merkinä siitä, että olet tarkistanut edellä mainitut asiat.

Nimikirjoitus

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamasi vastaukset arvostellaan, jätä alla oleva laatikko tyhjäksi.

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamiasi vastauksia ei arvostella, kirjoita alla olevaan laatikkoon teksti "*Haluan, että vastauksiani ei arvostella*". Tässä tapauksessa saat vastauksistasi nolla pistettä.

Arvostelusta
luopuminen

Tämä sivu on yliopiston merkintöjä varten. Älä tee tälle sivulle omia merkintöjäsi.

YHT 1234

Teknisiä merkintöjä: YHT A (A)

Sivu: 14 (24)

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

A series of horizontal lines for writing, starting below the header section and extending to the bottom of the page.

Teknisiä merkintöjä: YHT A (A)

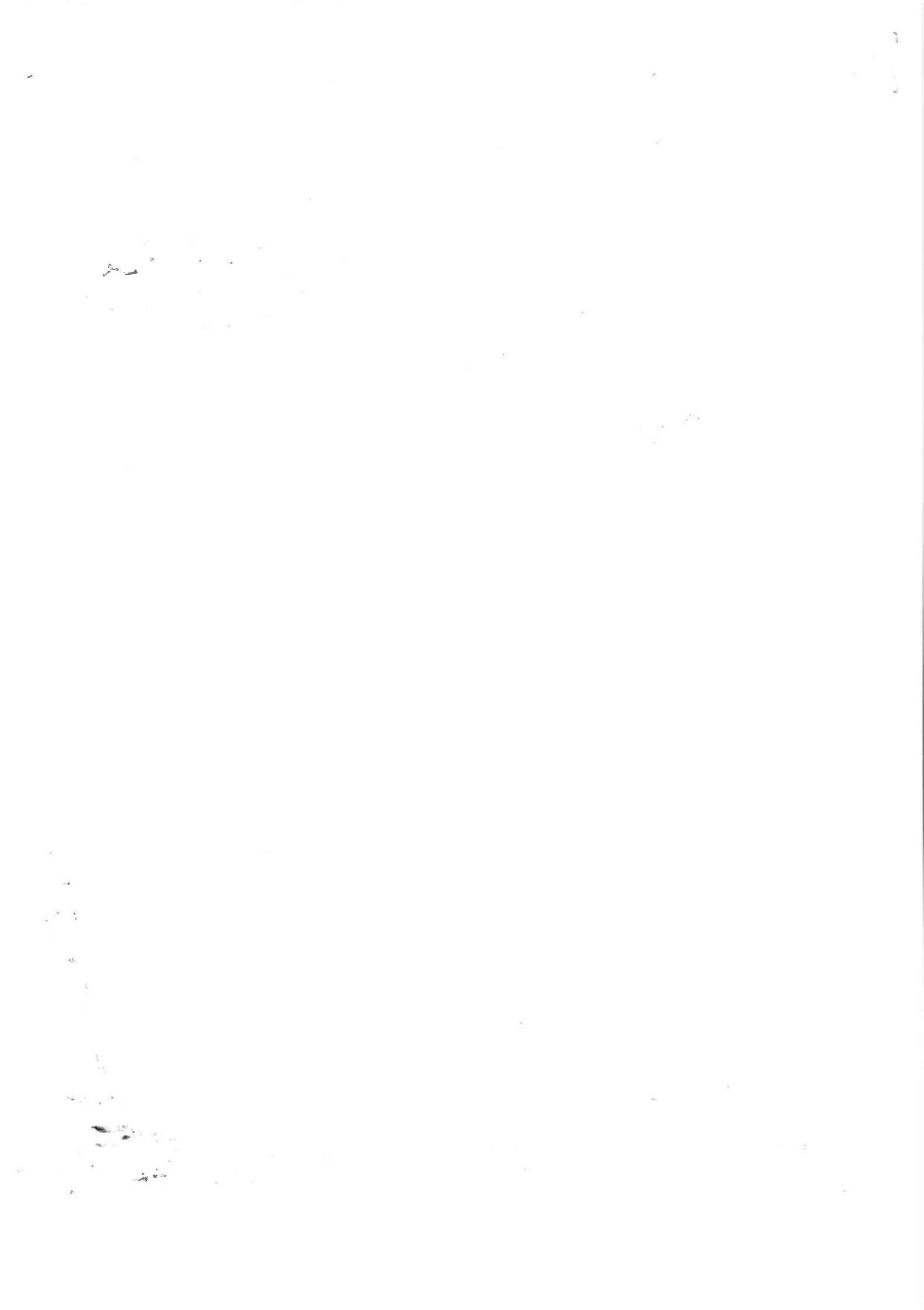
Sivu: 16 (24)

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

A series of horizontal lines for writing, spanning the width of the page below the header.

Teknisiä merkintöjä: YHT A (A)

Sivu: 24 (24)

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Lined writing area consisting of multiple horizontal lines for text entry.

Viipurissa ilmestynyt *Karjala*-lehti 22.3.1921:

Kronstadtin pakolaiset.

Pakolaisjoukon sotilasvarustukset, hevoset ja ajopelit takavarikoitu Suomen valtiolle.

Kaikki Kronstadtin pakolaisjoukon mukana Suomen alueelle tuotu sotilasvarustus, kuten aseet, ammuksot ja muut esineet, samoin hevoset ja ajopelit, ovat Suomen valtiolle takavarikoituneet. Omistusoikeutensa nähden ei tehdä eroa pakolaisjoukon yhteisten sekä sen yksityisten jäsenten omaisuudeksi väitettyjen hevosten, ajopelien ja muitten yllämainittuun luokkaan kuuluvien tavaroiden välillä.

Tähän takavarikkoon julistettuun luokkaan kuuluvien tavaroiden kauppaaminen ja luovuttaminen on Suomen valtion omaisuuden kaavailmistta ja käsitellään sellaisena.

Ylläolevan lisäksi huomautetaan, että jo aikaisemmin julaiatu kielto, koskova yleisön pääsyä eristysleireihin, tekevät kaikenlaisen kauppayhteyden, koskevat mitä tavaroita ja esineitä tahansa, eristysleireihin sijoitettujen pakolaisten sekä paikallisen asujamiston välillä rikolliseksi.

Kaakkoisen Rajamaan Komendantti

Heinrichs.

Everstiluutnantti.

V. Nyht., Maak., Kans. Työ 1 k. 1 a. 2 palst. & 100 mm.

Kronstadtin pakolaiset.

Korvausvaatimukset.

Täten kehoitetaan kaikkia asianomaisia, jotka Kronstadtin pakolaistulvan yhteydessä ovat tulleet kärsimään taloudellisia vahinkoja, tästä viipymättä kirjallisesti ilmoittamaan Komendanttilaitoksen päävirastoon Terijoella. Pakkoloovutetuista heinistä ovat laskut samaten heti tänne toimitettavat.

Terijoella, 20. 3. 1921.

Kaakkoisen Rajamaan Komendantti

Heinrichs.

Everstiluutnantti

2622

Hallituksen esitys Eduskunnalle lisämäärärahan myöntämisestä Venäjältä saapuvien Suomen kansalaisten sekä pakolaisten avustamiseksi kuluvan vuoden aikana.

Venäjältä saapuvien Suomen kansalaisten sekä pakolaisten avustamista varten on Eduskunta kuluksi vuodeksi myöntänyt 5,000,000 markan suuruisen määrärahan, joka tulo- ja menoarvioon on merkitty ylimääräisen menosäännön IV luvun 3 momentin kohdalle. Koska kuitenkin voitaneen pitää miltei varmana, ettei sanottu määräraha, kuten tehdyt ennakkolaskelmat osoittavat, tule tarkoitukseen riittämään, olisi välttämätöntä, että puheenalaiseen tarkoitukseen täksi vuodeksi myönnettäisiin riittävän suuri lisämääräraha. Sen tarpeellisuudesta samoin kuin Eduskunan jo myöntämän 5,000,000 markan käyttämisestä ynnä pakolaisten avustamisen järjestelystä esitetään alempana eräitä yksityiskohtaisia tietoja.

Tärkeimmän osan avustettavista pakolaisista muodostavat Venäjällä olevat Suomen kansalaiset, joilla Suomen ja Venäjän välisen rauhansopimuksen 35 artiklan mukaan nyttemmin on oikeus palata kotimaahansa. Näiden henkilöiden kotimaahansa lähettämistä sekä heidän avustamistaan varten Venäjällä on Pietariin perustettu erityinen suomalainen evakuoimistoimisto, joka viime maaliskuussa aloitti toimintansa. Tähän saakka on evakuoimistoimistolle ilmoittautunut noin 4,000 Suomen kansalaista, jotka haluavat palata kotimaahansa, mutta kun nämä ilmoittautuneet etupäässä ovat kotoinen Pietarista ja sen ympäristöstä ja suomalaisia, kuten tunnettua, löytyy runsaasti myös muilla paikkakunnilla Venäjällä, on todennäköistä, että kotimaahan pyrkivien Suomen kansalaisten luku tulee nousemaan

mainittua määrää huomattavasti suuremmaksi, arviolta noin 8,000 à 10,000 henkeen. Sängin suuri osa näistä pakolaisista on mitä kurjimmassa tilassa ja on heille senvuoksi Kellomäen karanteenissa, mihin pakolaiset rajan yli tultuaan aluksi sijoitetaan, annettava tarvittavaa avustusta, kuten vaatteita, jalkineita ynnä muita tarveaineita sekä sen lisäksi myös vapaaliput rautateillä kotipaikoilleensa matkustamista varten. Työansion hankkimiseksi pakolaisille on Kellomäen karanteenilaitokselle otettu eräitä virkailijoita, joiden tehtävänä on koettaa järjestää saatavissa olevaa työtä puutteessa oleville. Pakolaisten henkilöllisyyden selvittämistä sekä heidän kuulustelemista ja rekisteröimistä varten on Kellomäen karanteenin yhteyteen perustettu erityinen tutkijatoimisto.

Paitsi Venäjältä saapuvia Suomen kansalaisia on Suomessa huomattava määrä muitakin pakolaisia, joita suuremmissa tai pienemmissä määrässä on avustettava. Tällaisia ovat inkeriläiset pakolaiset Karjalan kannaksella, joiden lukumäärä nousee noin 8,000 henkeen, aunukselaiset pakolaiset Salmin ja Suofjärven sekä Sortavalan tienoilla, luvultaan noin 3,000 henkeä. Vienan-Karjalan pakolaiset Kajaanin ja Kuusamon seuduilla, lukumäärältään noin 1,500 henkeä, ynnä äskettäin Repolasta ja Porajärveltä saapuneet pakolaiset, luvultaan lähes 500 henkeä. Näiden lisäksi tulevat vielä viime maaliskuussa Kronstadtista saapuneet venäläiset sotilaspakolaiset, lukumäärältään noin 8,000 henkeä, jotka on sijoitettu kolmeen eri keskitysleiriin, nimit-

tään Inoon, Turkinsaarelle lähellä Viipuria ja Tuukkalan kasarmeille lähellä Mikkeliä.

Kustannukset suomalaisten evakuoimisesta Venäjältä ynnä heidän hoidostaan ja avustamisestaan Suomessa, mitkä ovat suoritettavat edellämainitusta Eduskunnan myöntämästä 5,000,000 markan määrärahasta, ovat summittaisen arvion mukaan lasketut nousevan ainakin 4,500,000 markkaan. Tämä summa on tietysti riippuvainen siitä kuinka suureksi Venäjältä saapuvien suomalaisten lukumäärä todellisuudessa nousee ja kuinka paljon aikaa evakuoiminen tulee vaatimaan. Jos viikottain saadaan kotimaahan lähetetyksi noin 500 pakolaista, mikä on korkein määrä, joka voidaan Kellomäen karanteeniin viikossa vastaanottaa, tulisi evakuoimiseen kulumaan, edellyttämällä että evakuoitavien lukumäärä nousee 8,000 ä 10,000 henkeen, neljä tai viisi kuukautta. Todellisuudessa tulee evakuoiminen kuitenkin vaatimaan pitemmän ajan, sillä käytännöllisistä syistä on tuskin mahdollista säännöllisesti lähettää 500 henkeä viikossa.

Edelläsanottu kustannussumma 4,500,000 markkaa jakautuu tehtyjen summittaisten laskelmien mukaan seuraaviin menoeriin, laskeutuina kukin kuuden kuukauden ajaksi:

Evakuoimistoimisto Pietarissa	300,000:—
Pakolaisten sekä heidän omaisuutensa kuljettaminen Venäjältä Suomeen (suomalaisissa junissa)	500,000:—
Järjestyksen ylläpitäminen Kellomäen karanteenilaitoksella vartiomiestön avulla	200,000:—
Pakolaisten kuulusteleminen ja rekisteröiminen	400,000:—
Pakolaisten avustaminen Venäjällä ja Suomessa	3,100,000:—
Yhteensä	4,500,000:—

Mainittuun summaan ei sisälly kustannukset itse Kellomäen karanteenilaitoksesta, jonka menosääntö nousee noin 400,000 markkaan kuukaudessa (siitä ruuanspitoon noin 300,000 markkaa) eli kuuden kuukauden ajalta 2,400,000 markkaan. Tämä summa, jota on pidettävä maksimimääränä, on aijottu käyttää siitä määrärahasta, joka tämän vuoden tulo- ja menoarviossa on varattu „tarttuvien tautien ehkäisemistä varten” ja joka on merkitty arviomäärärahaksi.

Mitä tulee inkeriläisiin, aunukselaisiin ja Vienan-Karjalan pakolaisiin, niin on heidän avustamiseensa tänä vuonna jo käytetty seuraavat summat:

Inkeriläisten avustamiseen	865,350:—
Aunukselaisten ..	394,490:—
Vienankarjalaisten ..	500,795:—
Yhteensä	1,760,635:—

Hallituksen pyrkimyksenä on tosin inkeriläisten, aunukselaisten ja vienankarjalaisten pakolaisten avustamisen asteittainen supistaminen ja sen kokonaan lakkauttaminen lähitulevaisuudessa. Mutta tämän pyrkimyksen toteuttaminen on kuitenkin osaksi riippuvainen siitä, millaisiksi olot rajan toisella puolella kehittyvät ja missä määrin pakolaisille käy mahdolliseksi turvallisesti palata takaisin kotisenduilleen. Miten paljon varoja inkeriläisten, aunukselaisten ja vienankarjalaisten avustamiseen vielä tarvitaan, on vaikeata tarkalleen määritellä, mutta täytynee, huomioonottaen avustustoiminnan tähänastisen laajuuden, tähän tarkoitukseen vielä varata pyöreissä luvuin noin 500,000 markkaa.

Mitä tulee Repolasta ja Porajärveltä tulleiden pakolaisten avustamiseen, niin ei tässä suhteessa vielä ole mitään kokemusta olemassa, koska pakolaiset vasta aivan äskettäin ovat alkaneet rajan yli saapua, mutta täytynee kuitenkin tätäkin tarkoitusta varten hallituksen käytettäväksi va-

rata joku pienempi määräraha, arviolta esimerkiksi 200,000 markkaa.

Erittäin suuria vaikeuksia aiheuttaa kysymys kronstadtilaisten pakolaisten huoltamisesta ja avustamisesta. Heitä ei suuren lukumääränsä takia ja jo yksistään poliittisista syistä voida laskea vapaiksi, vaan on heidät ainakin toistaiseksi pidettävä internecrattuina keskitysleireissä. Kysymys kronstadtilaisten pakolaisten käyttämisestä yleishyödyllisiin töihin on tosin ollut keskustelun alaisena, muttei asiassa ole, niihin suuriin vaikeuksiin nähden, jotka sanottujen pakolaisten töihin sijoittaminen toisi mukanaan, vielä päästy tulokseen. Kronstadtilaisten pakolaisten palauttaminen Venäjälle on ainakin tätä nykyä mahdoton. Hallitus on kääntynyt asiassa myös Kansainliiton puoleen, mutta pakolaisten sijoittamisesta muihinkaan maihin ei kuitenkaan nykyoloissa ole tietoa. Näin ollen ei ainakaan nykyisin ole muuta mahdollisuutta kuin sallia kronstadtilaisten pakolaisten toistaiseksi jäädä Suomeen.

Kronstadtilaisten pakolaisten muonittamisesta on tähän saakka huolehtinut Amerikan Punainen Risti. Sensijaan ovat kustannukset pakolaisten majoittamisesta, kuljettamisesta, vartiomisesta ynnä muusta jääneet Suomen valtion suoritettaviksi. Kun Amerikan Punainen Risti nyttemmin on ilmoittanut lopettavansa toimintansa Suomessa, siirtäen kuitenkin täällä vielä olevat muonavaransa Suomen valtion huostaan, tulee kronstadtilaisten pakolaisten muonittaminenkin, sen jälkeen kun mainitut muonavarat ovat loppuneet, siirtymään Suomen valtion huolehdittavaksi, ellei asioita sitä ennen voida toisin järjestää. Kaikkien mahdollisuuksien varalta katsoo hallitus tarpeelliseksi, että kronstadtilais-

ten pakolaisten avustamiseen varataan 3,000,000 markkaa, jotka tultaisiin käyttämään sen mukaan kuin välttämätön tarve ja mahdollisesti muuttuvat olosuhteet sitä vaativat.

Edelläesitetyn perusteella tarvitaan siis Venäjältä saapuvien Suomen kansalaisten sekä Suomessa olevien pakolaisten avustamiseen vuoden aikana seuraavat määrärahat:

Venäjällä olevien Suomen kansalaisten evakuoiminen ynnä heidän avustaminen	4,500,000: --
Inkeriläisten, annukselaisten ja vienankarjalaisten avustaminen (jo käytetyt ja vielä tarvittavat varat yhteenselaskettuina)	2,260,000: --
Repolan ja Porajärven pakolaisten avustaminen	200,000: --
Kronstadtilaisten pakolaisten avustaminen	3,000,000: --
Yhteensä	9,960,000: --

Kun käytettävissä on ainoastaan 5,000,000 markkaa, mutta puheenalaisen tarkoitukseen edelläolevan laskelman mukaan tarvitaan pyöreissä luvuin noin 10,000,000 markkaa, joten eroitus tekee 5,000,000 markkaa, esitetään, viitaten valtionrahastossa viime vuoden lopussa olleeseen pääomasäästöön:

että Eduskunta Venäjältä saapuvien Suomen kansalaisten sekä pakolaisten avustamista varten myöntäisi kuluva vuodeksi ylimääräisen menoarvion IV luvun 3 momentin kohdalle merkityn 5,000,000 markan suuruisen määrärahan lisäksi vielä 5,000,000 markkaa.

Helsingissä, 3 päivänä toukokuuta 1921.

Tasavallan Presidentti

K. J. STÄHLBERG.

Sisäasiainministeri Heikki Ritavuori.

**Valtiovarainvaliokunnan mietintö
N:o 31 hallituksen esityksen johdosta, joka koskee lisämäärärahan myöntämistä itärajan rajavartioinnin tehostamiseksi kuluvan vuoden aikana.**

Eduskunta on pöytäkirjanotteella kuluvan maaliskuun 17 päivästä lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 77 lisämäärärahan myöntämisestä itärajan rajavartioinnin tehostamiseksi kuluvan vuoden aikana.

Valiokunnalle on esitetty sisäasiainministeriössä laadittu suunnitelma rajavartioinnin vahvistamiseksi ja tehostamiseksi. Tähän suunnitelmaan kuuluu rajavartiotojen miesluvun lisääminen, muutamien uusien rajavartioasemien rakentaminen sekä puhelinyhteyden parantaminen rajaseuduilla rajavartioinnin tarpeita silmällä pitäen. Saamiensa tietojen nojalla valiokunta on tullut siihen käsitykseen, että hallituksen suunnittelemat toimenpiteet ovat nykyoloissa välttämättömät. Valiokunta on myös saanut käytettäväkseen sisäasiainministeriön arvion näistä toimenpiteistä aiheutuvista kustannuksista ja valiokunta katsoo, että esityksessä ehdotettu lisämääräraha on niiden suorittamiseksi tällä kertaa tarpeellinen. Koska palkkaväen käyttämisestä rajan vartioimiseen tulisi aiheutumaan paljon suuremmat vuotuiset kustannukset kuin aikaisemmin on arvioitu, pitää valiokunta suotavana, että hallitus jo ennen ensi vuoden tulo- ja menoarvion järjestelyä hankkisi pätevän selvityksen siitä, eikö rajavartiointia voitaisi toimittaa asevelvollisilla.

Esityksessä ilmoitetaan, että tarkoitukseen voidaan tarvittaessa käyttää valtiotulorahastossa viime vuoden lopussa ollutta pääomasäästöä, joka on muodostunut aikai-

semmin tehtyjä laskelmia edullisemmaksi. Valiokunta on valtiovarainministeriöstä saanut tietää, että erinäisiä valtiotuloja viime vuonna on kertynyt enemmän kuin kuluvan vuoden tulo- ja menoarviota eduskunnassa käsiteltäessä voitiin laskea, joten pääomasäästö viime vuoden päättyessä oli noin 160,000,000 markkaa. Tästä menee kuitenkin 70,480,000 markkaa eduskunnan nyttemmin tekemän päätöksen nojalla yksityispankeilta lunastettujen valuuttaobligatsioonien poistamiseen valtion tilleistä. Pääomasäästöä on kuluvan vuoden tulo- ja menoarvion järjestelyssä sekä eduskunnan myöhemmin tekemien päätösten nojalla jo käytetty noin 10,000,000 markkaa. Voidaan siis laskea pääomasäästöä olevan jäljellä noin 80,000,000 markkaa.

Edellä olevan nojalla valiokunta, kannattaen esitystä, ehdottaa kunnioittaen,

että Eduskunta itärajan rajavartioinnin tehostamiseksi myöntäisi kuluva vuodeksi ylimääräisen menoarvion IV luvun 1 momentin kohdalle merkityn 16,000,000 markan suuruisen määrärahan lisäksi vielä 20,000,000 markkaa; sekä

että valtioneuvosto oikeutettaisiin, siinä tapauksessa, että valtion tulot kuluvalta vuodelta eivät riittäisi edellään otun lisämenon suorittamiseen, käyttämään siihen valtiotulorahastossa viime vuoden lopussa ollutta pääomasäästöä.

Asian on käsitellyt valtiovarainvaliokunnan ensimmäinen osasto ja ovat sen käsittelyyn ottaneet osaa varapuheenjohtaja R. Furuholm, jäsenet Arffman, Auer, af

Forselles, P. V. Heikkinen, Hiidenheimo, Hildén, E. Huttunen, J. Leppälä, Puro ja Viljanen sekä varajäsen Laukkonen.

Hallituksen esitys Eduskunnalle lisämäärärahan myöntämisestä Venäjältä saapuvien Suomen kansalaisten sekä pakolaisten avustamiseksi kuluvan vuoden aikana.

Venäjältä saapuvien Suomen kansalaisten ja pakolaisten avustamista varten sekä korvauksien suorittamiseksi rajaseudun asukkaille on Eduskunta kuluvaksi vuodeksi myöntänyt 10,000,000 markan suuruisen määrärahan, joka tulo- ja menoarvioon on otettu ylimääräisen menosäännön IV luvun 2 momentin kohdalle. Tästä määrärahasta on tähän saakka varattu eri tarpeisiin noin 7,000,000 markkaa, joten vain noin 3,000,000 markkaa on määrärahasta enää käytettävissä. Huomattavimmat tähänastiset menoerät ovat seuraavat:

Maahan saapuneiden vianan- karjalaisten pakolaisten avustaminen	2,500,000:—
Inkeriläisten ja aunukselais- ten pakolaisten avustami- nen	500,000:—
Kansainvälisen lasten avun Suomen Komitealle pako- laislasten huoltamiseen ..	700,000:—
Kronstadtilaisten ja muiden venäläisten pakolaisten avustaminen	150,000:—
Sairashoidon järjestäminen pakolaisten keskuudessa Suomen itärajalla	1,000,000:—
Venäjällä olevien Suomen kansalaisten evakuoiminen ja avustuksen järjestämi- nen heille	900,000:—
Korvauksien suorittaminen rajaseudun asukkaille Kar- jalan kannaksella heidän kärsimistään vahingoista sotatilan aikana	1,000 000:—
Yhteensä Smk. 6,750,000:—	

Tämän lisäksi on ollut useita pienempiä menoeriä, niin että varattujen menojen yhteissumma tähän saakka nousee noin 7,000,000 markkaan.

Huomattavimman osan pakolaisista muodostavat itärajan yli äskettäin saapuneet vianan-karjalaiset pakolaiset. Näiden lukumäärä nousee viimeisten tietojen mukaan noin 9,000 henkeen, mutta joku määrä pakolaisia voi tämän lisäksi vieläkin saapua rajan yli. Toistaiseksi oleskelevat pakolaiset enimmäkseen Oulun ja Kuopion lääneissä, mutta on tarkoituksena ollut, vähitellen ja sitä mukaa kuin työansiota ja sijoituspaikkoja onnistutaan pakolaisille hankkimaan, siirtää heidät sisämaahan kauvemmas rajalta. Pakolaisten muonittaminen ja majoittaminen on matkojen etäisyyden sekä pakolaisten puutteellaisen tilan ja suuren lukumäärän takia tuottanut viranomaisille erittäin suuria vaikeuksia. Mainituista syistä ovat myöskin kustannukset pakolaisten tähänastisesta huoltamisesta nousseet sangen suuriksi. Kustannusten pienentämiseksi ja jotta pakolaiskysymys saataisiin koko maassa yhtenäisesti järjestetyksi, on Viipuriin perustettu erityinen „Valtion Pakolaisavustuskeskus”, jonka tehtävänä on huolehtia kaikista maassa olevista pakolaisista sekä heidän olojensa käytännöllisestä järjestämisestä. — Paitsi vianan-karjalaisia pakolaisia, joiden lukumäärä, kuten edellä on mainittu, nykyisin nousee noin 9,000 henkeen, on Suomessa aunukselaisia pakolaisia Saimin ja Sortavalan seuduilla noin 2,000 henkeä, inkeriläisiä pakolaisia Karjalan kannaksella noin 6,000 henkeä, kronstadtilaisia pakolaisia, etu-

päässä Viipurin läänissä, noin 3,000 henkeä sekä muita venäläisiä pakolaisia noin 15,000 henkeä. Tämän lisäksi tulevat vielä Venäjältä evakuoituiden Suomen kansalaiset, jotka puutteenalaisen tilansa takia ovat ainakin ensi aikoina Suomeen palattuaan katsottavat pakolaisten veroisiksi.

Kuten edellä jo huomautettiin, on Hallituksen tarkoituksena mahdollisuuden mukaan sijoittaa työkykyiset pakolaiset — lähinnä suomalaissukuiset heistä — eri tahoille maata yksityisiin ja osaksi myös valtion töihin. Työpaikkojen hankkimiseksi on Helsinkiin perustettu väliaikainen työnvälitystoimisto, joka koettaa järjestää työansiota pakolaisille. Varsinkin koetetaan pakolaisia sijoittaa yksityisille maataloille maanviljelystöihin. Kun kuitenkin huomattava osa pakolaisista — vanhukset, sairaat, äidit ja lapset — eivät voi saada ansiotyötä, jäävät he pakostakin valtion huolehdittaviksi. Tällaisten pakolaisten ylläpitoa varten eivät Eduskunnan tänä vuodeksi myöntämästä pakolaismäärärahasta vielä varaamatta olevat 3,000,000 markkaa mitenkään riitä, vaan tarvitaan tähän lisää varoja. Tehtyjen summittaisten laskelmien mukaan tulevat kustannukset sellaisten pakolaisten huoltamisesta, jotka eivät omalla työllään pysty itseänsä elättämään, maaliskuusta kuluvan vuoden loppuun saakka nousemaan pyöreissä luvuin noin 10,000,000 markkaan. Tällöin on avustettavien pakolaisten lukumäärä laskettu keskimäärin noin 11,000 hengeksi, heistä 6,000 vienan-karjalaista ja aunukselaista, 2,000 inkeriläistä sekä 3,000 venäläistä. Muovituskustannukset henkeä kohti on laskettu keskimäärin 45 à 50 markaksi kuukaudessa. Tähän tulee lisäksi kustannukset muonan kuljetuksesta eri jakelupaikoille, arviolta noin 1,500,000 markkaa, kustannukset pakolaisten majoittamisesta — osaksi keskitysleireihin — arviolta noin 1,000,000 markkaa, kustannukset opetus- ja valistustoiminnan järjestämisestä pako-

laisten keskuudessa, arviolta noin 800,000 markkaa, kustannukset työkykyisten pakolaisten kuljettamisesta työpaikoille eri puolilla maata, arviolta noin 500,000 markkaa, sekä pakolaisten huoltamisesta aiheutuvat palkkauskulut, arviolta noin 700,000 markkaa.

Kun varmana voitaneen pitää, ettei onnistuksista huolimatta kaikille työkykyisille pakolaisille onnistuta saamaan työpaikkoja yksityisten luona, täytynee ryhtyä järjestämään osalle pakolaisista — etupäässä Vienan-Karjalasta saapuneille — työtä myös valtion puolesta. Tarkoitusta varten onkin jo harkittu eräitä töitä, jotka taloudelliselta kannalta olisivat kannattavia ja joiden teettämiseen muutenkin olisi lähimässä tulevaisuudessa valtion puolesta ryhdyttävä. Tällaisten töiden teettämiseen olisi valtioneuvoston käytettäväksi varattava noin 4,000,000 markkaa.

Tällä hetkellä on Suomen kansalaisten evakuoiminen Venäjältä Suomen ja Venäjän välisissä suhteissa sattuneiden erimielisyyksien takia pysähtyneissä. Toiveita on kuitenkin olemassa siitä, että evakuoiminen ehkä piankin saadaan jälleen käyntiin ja että siten ne yli 5,000 Suomen kansalaista, jotka aikaisemmin ovat ilmoittautuneet Pietarissa toimineelle suomalaiselle evakuoimistoimistolle ja jotka vielä odottavat pääsyä kotimaahansa, saadaan Suomeen palautetuiksi. Alhaisten laskelmien mukaan tulevat kustannukset edellämainittujen 5,000 Suomen kansalaisen palauttamisesta Suomeen ja avustuksen järjestämisestä heille siihen saakka, kunnes he ovat ehtineet saada Suomessa työansiota, nousemaan ainakin 2,500,000 markkaan.

Sairashoidon järjestämiseksi Suomessa olevien pakolaisten keskuudessa, varsinkin itäisillä rajaseuduilla, tulee tämän vuoden kuluessa vielä tarvittavaksi varoja. Paljonko tähän todellisuudessa varoja tarvitaan, riippuu tietenkin siitä, millaisiksi terveydeliiset olot pakolaisten keskuudessa muo-

dostuvat. Kaiken todennäköisyyden mukaan täytynee tähän tarkoitukseen kuitenkin vuoden loppuun saakka varata ainakin 1,200,000 markkaa.

Edelläsanotun perusteella tarvitaan siis Venäjällä vielä olevien Suomen kansalaisten evakuoimiseen ja avustamiseen samoin kuin niiden Suomessa oleskelevien pakolaisten avustamiseen, jotka eivät omalla työllään voi toimeentulla, ynnä töiden järjestämiseen työkykyisille pakolaisille kuluvan vuoden loppuun saakka seuraavat summittaisesti lasketut määrärahat:

Venäjällä olevien Suomen kansalaisten evakuoiminen ja avustaminen	2,500,000:—
Suomessa olevien työhönkykenemättömien pakolaisten (vienan-karjalai- sten, aunukselaisten, in- keriläisten ja venäläisten) avustaminen	10,000,000:—
Eri töiden järjestäminen pakolaisille valtion toi- mesta	4,300,000:—
Sairashoidon järjestäminen pakolaisten keskuudessa	1,200,000:—
<u>Yhteensä Smk.</u>	<u>18,000,000:—</u>

Kun Eduskunnan kuluvaksi vuodeksi jo myöntämästä pakolaismäärärahasta vielä on, niinkuin ylempänä on huomautettu, käytettävissä 3,000,000 markkaa, tarvittaisiin siis täksi vuodeksi pyöreissä luvuin 15,000,000 markan suuruinen lisämääräraha, johon tarvittaessa voitaisiin käyttää valtiorahastossa viimevuoden lopussa ollutta pääomasäästöä, joka muodostuu siksi paljon edullisemmaksi aikaisemmin tehtyjä laskelmia, että nyt kysymyksessä oleva lisämääräraha tarvittaessa voidaan siitä ottaa. Tämän johdosta esitetään:

että Eduskunta Venäjältä evakuoitavien Suomen kansalaisten sekä Suomessa oleskelevien pakolaisten avustamista varten myöntäisi kuluvaksi vuodeksi ylimääräisen menoarvion IV luvun 2 momentin kohdalle merkityn 10,000,000 markan määrärahan lisäksi 15,000,000 markkaa; sekä

että valtioneuvosto oikeutettaisiin, siinä tapauksessa, että valtion tulot kuluvalta vuodelta eivät riittäisi edelläsanotun lisämenon suorittamiseen, käyttämään siihen valtiorahastossa viime vuoden lopussa ollutta pääomasäästöä.

Helsingissä, 11 päivänä maaliskunta 1922.

Tasavallan Presidentti

K. J. STÄHLBERG.

Sisäasiainministeri Heimo Helminen.

**Valtiovarainvaliokunnan mietintö
N:o 32 hallituksen esityksen johdosta, joka koskee lisämäärärahan myöntämistä Venäjältä saapuvien Suomen kansalaisten sekä pakolaisten avustamiseksi kuluvan vuoden aikana.**

Eduskunta on pöytäkirjanotteella kuluvan maaliskuun 17 päivästä lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 78 lisämäärärahan myöntämisestä Venäjältä saapuvien Suomen kansalaisten sekä pakolaisten avustamiseksi kuluvan vuoden aikana.

Sen lisäksi, mitä esityksessä on mainittu, valiokunta antaa käsiteltävänä olevasta asiasta seuraavat tiedot:

Toukokuun alulla vuonna 1921 lopetti Amerikan Punainen risti, joka oli muun muassa Suomessa harjoittanut avustustoimintaa Venäjältä saapuvien pakolaisten keskuudessa, toimintansa täällä sekä jätti vielä jäljellä olevat melkoiset tavara-avustonsa suomalaisten viranomaisten käytettäväksi avustustarkoituksiin. Heti kun suomalaiset olivat saaneet mainitut varastot haltuunsa, ryhdyttiin avustuksen jakoa tarkoituksenmukaisemmin järjestelemään. Avustuksen saajain lukua voitiin vähentää ja sen jaossa muutenkin noudattaa suurempaa säästäväisyyttä. Tällä tavoin on amerikkalaisten jättämät varastot saatu niin riittämään, että niitä on vielä ensi huhtikuun aikana jaettavaksi.

Avustuksen saajia oli viime vuoden lopulla noin 12,000 henkeä, mutta Itä-Karjalan kansannousun onnettomasti päätyttyä on pakolaisten luku suuresti lisääntynyt. Viime helmikuulla on avustusta annettu yhteensä 23,212 hengelle. Näistä oli

Inkeriläisiä	3,680
Itä-Karjalan pakolaisia	11,239
Venäläisiä	4,020
Muita ulkomaalaisia	150
Venäjältä evakuoituja ja paenneita Suomen kansalaisia	4,123
Yhteensä	23,212

Itä-Karjalan pakolaisista oli Oulun—Kuusamon suunnalla 3,640 henkeä Kajaanin—Suomussalmen—Kuhmoniemen suunnalla 4,884 „ Joensuun—Nurmeksen suunnalla .....

Kuten esityksessä mainitaan, on Viipuriin perustettu erityinen „Valtion Pakolaisavustuskeskus”, jonka tehtävänä on huolehtia kaikista maassa olevista pakolaisista. Pakolaiskeskuksen valvonnan alaisina toimivat seuraavat komiteat:

Inkerin avustuskomitea, Raudussa;
Aunukselaisten pakolaisten avustustoyhdistys, Sortavalassa;
Vienen Karjalan pakolaisten huoltotoimikunta, Kajaanissa; sekä
Itä-Karjalan pakolaisten huoltokomitea, Oulussa.

Pakolaiset saavat avustusta sitä varten järjestetyistä jakelupaikoista, joita tätä nykyä on noin 75 ympäri maata, etenkin rajaseuduilla.

Erityisesti lapsista huolehtii Yhdistys

Kansainvälinen Lastenapu, jolla on lastenkodit Sortavalassa, Kuhmoniemiellä ja Kaajanissa, sekä Kasvatuskotiyhdistys ja kenraali Mannerheimin lastensuojelusliitto, jotka sijoittavat Vienan Karjalan pakolaisten lapsia yksityiskoteihin.

Sairaiden hoidosta on huolehtinut Duodecim seura, jolla on etappisairaala Nurmeksessa sekä ambulanssit Kuhmoniemiellä. Suomussalmella ja Kuusamossa.

Sivistystarkoituksia varten on asetettu „Erikoiskomitea pakolaisten sivistys- ja ammattiopetusta varten”.

Sitä paitsi löytyy eräitä kokonaan yksityisillä varoilla toimivia järjestöjä.

Ainoastaan pieni osa pakolaisista on nykyään keskitysleireissä. Kronstadtin pakolaisia, joita maassa lienee vielä noin 3,000, on Teikarin saaren keskitysleirissä noin 300. Turkinsaaren leiriin, jossa kronstadtilaiset ensin olivat, on siirretty 110 Vienan Karjalan pakolaista.

Suurin osa pakolaisista asuu hajallaan yksityisten luona ja saa puolikuukausittain avustusta jakelupaikoista. Avustuksen jaossa on pyritty mahdollisimman suureen menojen supistamiseen. Aikaisemmin maahan tulleet pakolaiset, jotka ovat ennätäneet saada olonsa jonkun verran järjestetyiksi, saavat elatusavuksi ainoastaan 2 kiloa jauhoja puolta kuuta ja kutakin kaksitoista vuotta täyttäneitä henkilöä kohti. Vanhempiensa luona olevat lapset saavat vieläkin vähemmän. Vienan Karjalan pakolaiset saavat toistaiseksi sellaiset päiväannokset, että niiden voidaan katsoa riittävän välttämättömimpään toimeentuloon. Pakolaisavustuskeskus on kuitenkin määrännyt, että, koska valtion ja yksityisten taholta on tarjottu huomattava määrä työpaikkoja karjalaisille pakolaisille, lakautetaan 1 päivänä ensi huhtikuuta elintarveavustus työkykyisiltä 18 ikävuotta täyttäneiltä ja sitä vanhemmilta miehiltä aina 45 ikävuoteen asti.

Mitä tulee pakolaisten sijoittamiseen toi-

hin, joissa he itse voisivat hankkia elatuksensa, on valiokunta saanut tietää, että Suomen Maatalousseurojen Keskusliiton Työnvälitystoimisto on jo sijoittanut joukon pakolaisia maatoihin ja että myös metsähallituksen toimesta on heille valmistettu työmahdollisuuksia. Myöskin on tarkoitus sijoittaa pakolaisia rautatierakennustöihin Pohjois-Suomessa.

Inkeriläiset ja venäläiset pakolaiset tuskin lähitulevaisuudessa voivat suuremmassa määrin palata kotiseuduilleen. Mitä tulee karjalaisiin, haluaisivat he kyllä päästä takaisin koteihinsa, minkä vuoksi useat heistä hyvin vastenmielisesti suostuvat lähtemään etemmäksi rajaseuduilta, mutta toistaiseksi ei ole mahdollista edellyttää suurempaa Venäjälle siirtymistä Suomessa olevien karjalaisien keskuudessa.

Valiokunnalle on esitetty tietoja pakolaisten avustusta hoitavien virkailijoiden luvusta ja palkkioista, hankittujen elintarpeiden hinnoista ynnä muista avustustoiminnasta johtuvista kustannuksista. Tarkastaessaan niitä laskelmia, joiden nojalla hallitus pitää esittämänsä lisämäärärahaa tarpeellisenä, valiokunta tosin on ottanut huomioon, että mahdollisesti osa Venäjällä olevia Suomen kansalaisia, jotka ovat ilmoittaneet Suomeen evakuoitaviksi, nyttemmin ei enää halua tulla Suomeen. Mutta kun kaikissa tapauksissa on odotettavissa sieltä muutamia tuhansia mitä suurimmassa avustuksen tarpeessa olevia henkilöitä, ei hallituksen tähänkään tarkoitukseen ehdottamaa määrärahaa voitane vähentää.

Edellä olevan nojalla valiokunta, samalla kun se, mikäli koskee valtion rahaston pääomasäästöä, viittaa mietintönsä n:o 31, kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta Venäjältä evakuoitavien Suomen kansalaisten sekä Suomessa oleskelevien pakolaisten avustamista varten myöntäisi kulu-

*vaksi vuodeksi ylimääräisen menoarvion IV luvun 2 momentin kohdalle merkityn 10,000,000 markan määrärahan lisäksi 15,000,000 markkaa; sekä
että valtioneuvosto oikeutettaisiin,*

siinä tapauksessa, että valtion tulot kuluvalta vuodelta eivät riittäisi edellään otun lisämenon suorittamiseen, käyttämään siihen valtion rahastossa viime vuoden lopussa ollutta pääomasäästöä.

Helsingissä, maaliskuun 30 päivänä 1922.

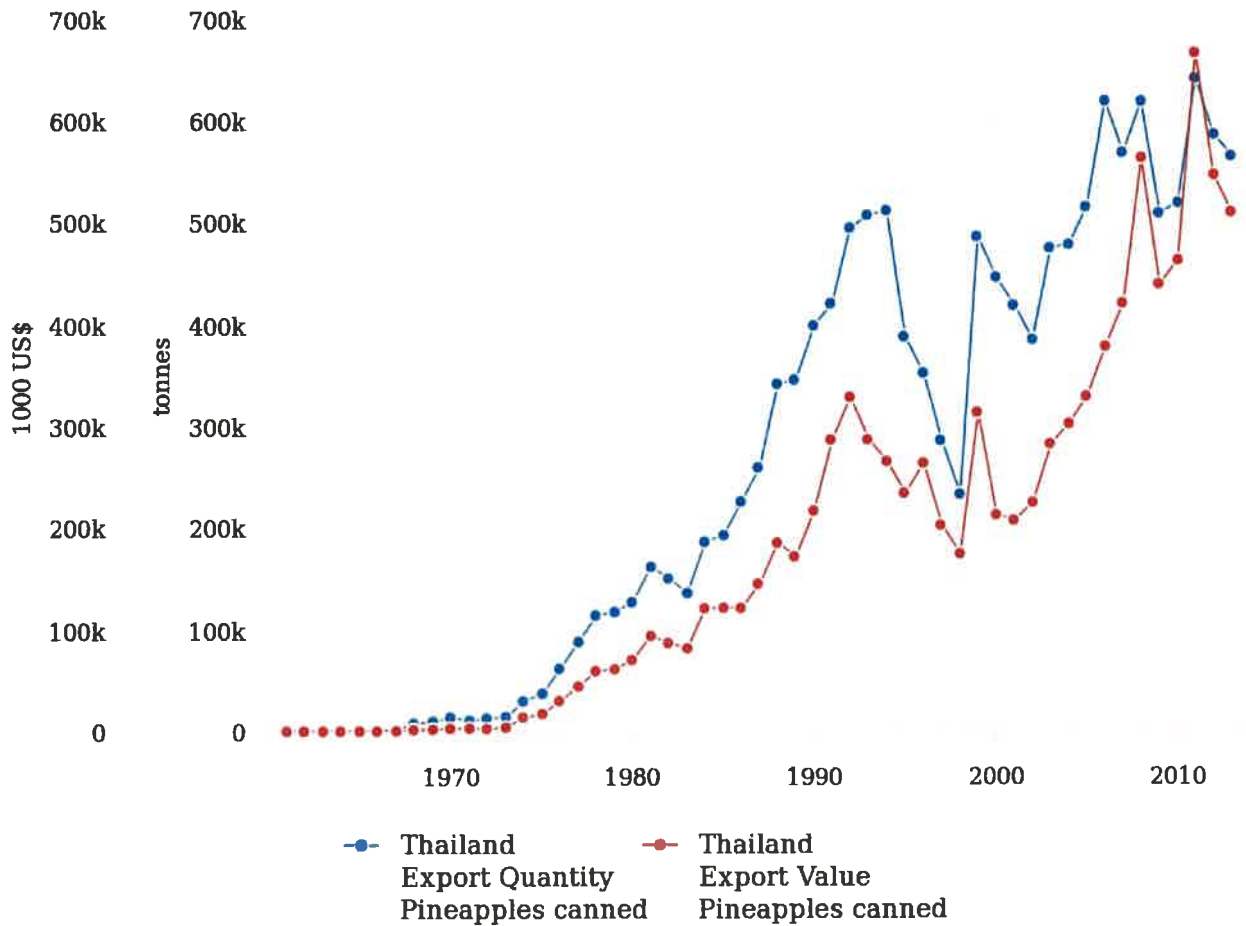
Asian on käsitellyt valtiovarainvaliokunnan ensimmäinen osasto, ja ovat sen käsitelyyn ottaneet osaa varapuheenjohtaja R. Furuhjelm, jäsenet Arffman, Auer, af For-

selles, P. V. Heikkinen, Hiidenheimo, Hildén, E. Huttunen, J. Leppälä, Puro ja Viljanen sekä varajäsen Laukkonen.

Aineisto B.

Säilykeananaksen vienti Thaimaasta 1961–2013, määrä ja arvo.

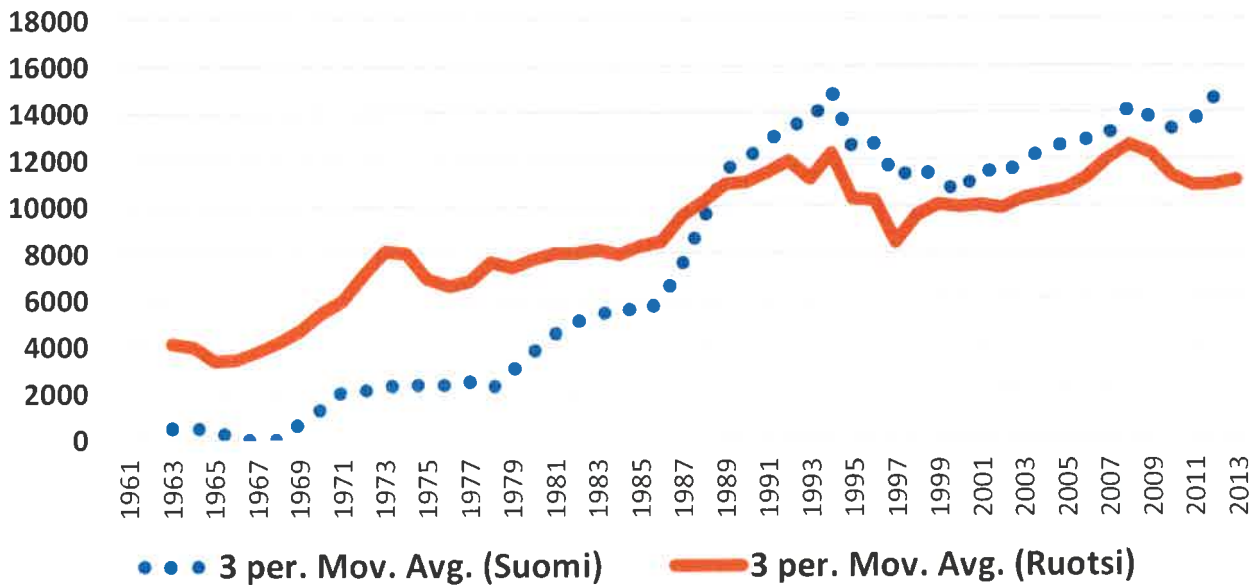

Source: FAOSTAT (Apr 25, 2017)

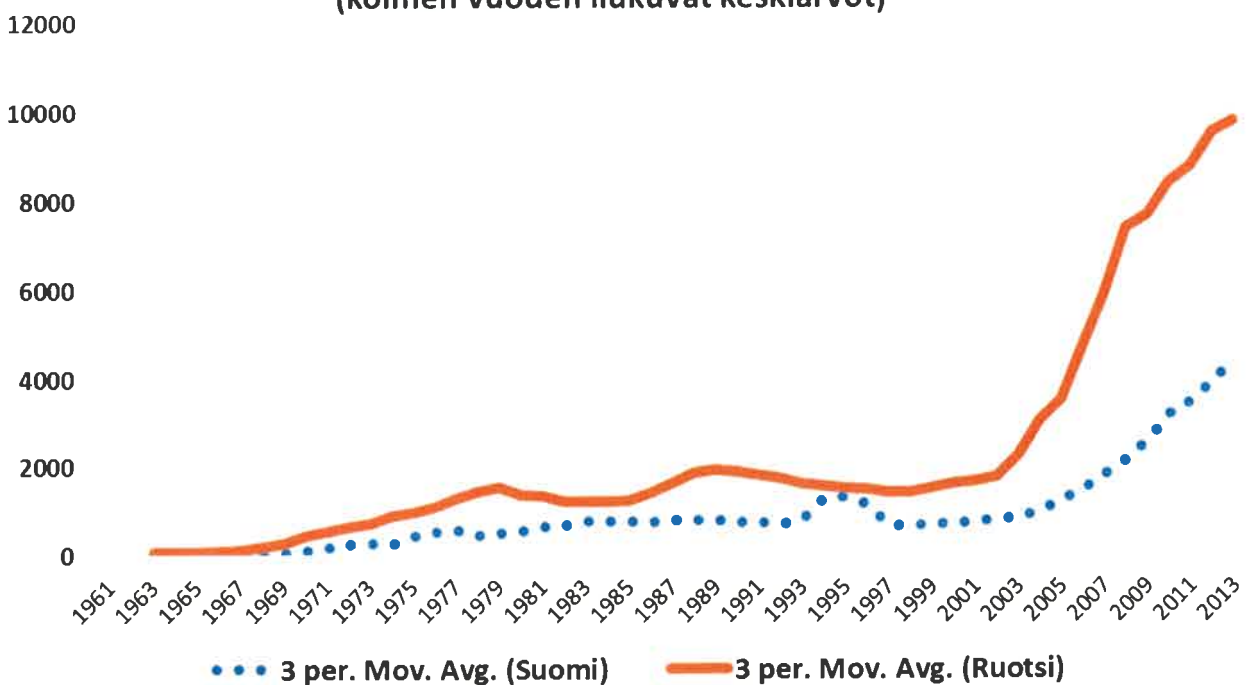
Ananassäilykkeiden tuonti Suomeen ja Ruotsiin

vuosittain 1961-2013, tonnia
(Kolmen vuoden liukuvat keskiarvot)

Tuoreen ananaksen tuonti Suomeen ja Ruotsiin

vuosittain 1961-2013, tonnia
(kolmen vuoden liukuvat keskiarvot)

Islannin presidentti saa tukea kohussa: Tämän takia ananas on pizzassa pyhäinhäväistys! (mtv3.fi 28.02.2017)

[--]

Vielä pari viikkoa sitten Guðni Thorlacius Jóhannesson oli nobody gourmet-maailmassa. Sitten Islannin presidentti aiheutti tietämättään pizzagaten.

Vastaillessaan lukiolaisten kysymyksiin islantilaisessa koulussa, hän hyökkäsi rajusti niitä pizzakokkeja vastaan, jotka kehtaavat laittaa vehnälätyn täytteeksi ananasta. Presidentti painotti kommenttinsa tulisuutta sanomalla, että kieltäisi ananaksen pizzoissa, jos vain valtaoikeudet antaisivat myötä.

Historioitsijan koulutuksen saaneen presidentin olisi kuitenkin pitänyt tajuta, että jos nirppanokkailee globaalille ruokakulttuuriperinnölle, voi polttaa suunsa. [--] Korkea-arvoinen take away -pizzojen ystävä sanoi itse suosivansa mereneläviä pizzassaan.

[--]

Italiassa ananaspizzat turisteille

– Kyllä Italiassa on ravintoloita, missä saa ananasta pizzassa, mutta ne ovat turisteille, espanjalaisille, saksalaisille. Ananas tappaa pizzan. Ei sovi lainkaan, se on kammottavaa, tuhahtaa El Paísissa Marco Buonocore. Hän toimii keittiövastaavana barcelonalaisessa Mug-ravintolassa.

Pizza on lähes pyhä ateria etenkin eteläisessä Italiassa. Kun etsitään syyllistä pyhäinhäväistykseen, katse kohdistuu Atlantin taakse.

– Se on Yhdysvaltain syytä, sanoo bilbaolaisen La Trattorian johtaja Salvatore Di Palma.

Rapakon taakse muutti aikoinaan valtavasti italialaisia siirtolaisia. Valenciassa asuva napolilainen Carmine D'Anna ei kuitenkaan syytä maanmiehiään ja -naisiaan, vaan liukuhihnatuotantoa.

– Aidoilla italialaisilla pizzoillamme ei ole mitään tekemistä suurten pikaruokaketjujen tuotteiden kanssa. Kannattaa mieluummin ottaa halpalento Napoliin kuin syödä niiden pizzoja, D'Anna vakuuttaa.

El Paísin mukaan ananaksen petollinen tie pizzatäytteeksi on kuitenkin hämärän peitossa.

Kanadan yleisradion CBC:n mukaan ruokamaailman Pandoran lippaan avasi ensimmäisenä kreikkalaissyntyinen Sam Panopoulos. Hän sanoo laittaneensa ananasta pizzaan ravintolassaan Kanadan Ontariossa jo vuonna 1962.

Toinen uhkarohkea kandidaatti on saksalainen kokki Clemens Wilmenrod. Espanjalaislehden mukaan hän kehitti 1950-luvulla havaijilaisen leivän, jota joku pitää ananaspizzan edeltäjänä.

[--]

Kotipizza Group Oyj on Pohjoismaiden suurin pizzaravintolaketju, perustettu 1987.

"Lamavuosina suomalaisten ravintoloiden hintataso aleni huomattavasti 1980-luvun huippuvuosista, mikä ei kuitenkaan riittänyt tuomaan asiakkaita ravintoloihin. Ihmiset kuluttivat ravintolapalveluja aikaisempaa varovaisemmin ja ostivat mm. halvempia tuotteita. Pizza nousi vuonna 1994 suosituimmaksi ravintolaruoaksi vuosikymmeniä tilastoja johtaneet pihvin paikalle." (Sillanpää: Säännöstelty huvi 2002, 213.)

Helsingin suosituimmat listapizzat 2014

1. Americano (ananas, aurajuusto, kinkku)
2. Julia (ananas, aurajuusto, katkarapu, kinkku)
3. Dillinger (jauheliha, kinkku, salami, sipuli)
4. Romeo (ananas, aurajuusto, katkarapu, salami)
5. Barbeque (ananas, kana, pekoni, sipuli, barbequekastike)

is.fi 14.3.2014

Eksoottiset hedelmät – kallis bisnes ympäristölle

Ruotsalaiset syövät yhä enemmän tuoretta ananasta ja mangoa. Näiden eksoottisten hyödykkeiden hinnat ovat laskeneet viime vuosina, mutta niillä on näkymätön hintalappu: hedelmiä ruiskutetaan vahvoilla torjunta-aineilla ja plantaasityöntekijät altistuvat monille terveydelle vaarallisille aineille. Onneksi siihen on ratkaisu: yhä useampia ekologisia tuotteita on tarjolla.

Naturskyddsföreningen ja Swedwatch ovat julkaisseet raportin, jonka mukaan tuoreen mangon ja ananaksen tuonti Ruotsiin on viisinkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Suurin osa tuonnista tulee Costa Ricasta, joka on lisännyt tuotantoaan merkittävästi. Samalla kemiallisten torjunta-aineiden käyttö on lisääntynyt voimakkaasti.

Ananaskasvi kastetaan kemialliseen torjunta-aineeseen ennen kuin se istutetaan maahan. Työntekijä saattaa käsitellä jopa 10 000 kasvia joka päivä, joka merkitsee saman verran altistuksia myrkyllisille ja syöpää aiheuttaville valmisteille. [--] *eguale.se 9.12.2013*

Syö ananasta pudottaaksesi painoa ja poistaaksesi myrkkyyjä

Ananas on kotoisin Etelä-Amerikasta. Kun haluat puhdistaa kehosi myrkyistä ja pudottaa painoa luonnollisella tavalla, on ananas hedelmistä paras. Hyödynnä sen ominaisuuksia, ananas on erinomaisen herkullinen hedelmä, erityisesti tuoreena. *stegforhalsa.se*

Aineisto D.

Suomen siirtolaisuus vuosina 1870-1945												
Vuosi	Kauko- siirtol.	Ame- rikka	Yhdys- vallat	Kanada	Latinal. Amerikka	Australia Uusi-S	Aasia ja Afrikka	Ruotsi	Neu- vostol.	Muu Eurooppa	Tunte- maton	Yhteensä
1870	114											114
1871	186											186
1872	505											505
1873	616											616
1874	52											52
1875	107											107
1876	38											38
1877	50											50
1878	130											130
1879	373											373
1880	1 324											1 324
1881	1 606											1 606
1882	1 945											1 945
1883	1 616											1 616
1884	889											889
1885	439											439
1886	1 324											1 324
1887	6 117											6 117
1888	4 205											4 205
1889	4 340											4 340
1890	5 986											5 986
1891	4 869											4 869
1892	6 620											6 620
1893	9 117											9 117
1894	1 380											1 380
1895	4 020											4 020
1896	5 185											5 185
1897	1 916											1 916
1898	3 467											3 467
1899	12 075											12 075
1900		10 388				9	0					10 397
1901		12 536				12	6				7	12 561
1902		23 057				3	56				36	23 152
1903		16 821				5	128				10	16 964
1904		10 889				5	43				15	10 952
1905		17 390				1	33				3	17 427
1906		17 499					18					17 517
1907		16 290					6					16 296
1908		5 808					4					5 812
1909		19 117				14	13					19 144
1910		18 994				6	7					19 007
1911		9 346				24	2					9 372
1912		10 708				6	10					10 724
1913		20 037				17	3					20 057
1914		6 456				14	4					6 474
1915		4 023				7	11					4 041
1916		5 318				4	3					5 325
1917		2 758				2	13					2 773
1918		1 897				1	2					1 900
1919		1 077				3	5					1 085
1920		5 577				9	9					5 595
1921		3 531				24	2					3 557
1922		5 705				5	5					5 715
1923		13 801				26	8					13 835
1924			327	4 375	73	322	11	193	63	59	6	5 429
1925			443	1 484	30	106	12	200	78	137		2 490
1926			395	5 074	59	101	9	203	95	107		6 043
1927			424	5 019	62	184	7	149	121	122		6 088
1928			508	4 026	61	133	14	133	43	137		5 055
1929			549	5 186	201	145	38	107	50	107		6 383
1930			566	2 926	79	75	11	118	86	103		3 964
1931			163	83	61	6	20	158	173	77		741
1932			74	54	30	6	9	112	782	94		1 161
1933			125	78	16	2	11	91	280	74		677
1934			90	56	13	6	27	97	66	47		402
1935			72	64	62	2	23	253	22	75		573
1936			94	56	55	15	24	392	18	57		711
1937			258	93	7	82	12	912	6	166		1 536
1938			306	92	23	45	10	583	3	165	59	1 286
1939			200	65	8	17	16	557	2	98		963
1940			156	40	10		3	536	3	34	12	794
1941			103	24	8		2	532	8	49	4	730
1942			5					67		27	2	101
1943								2				2
1944								44		5	3	52
1945			3				6	11		2	5	27

Lähde: Suomen tilastollinen vuosikirja 1924-85

Tab. 8, a. Emigrants 1906—1918. Répartition des émigrants par état civil.

Nombres absolus.

Vuosi. Années.	Miespuoliset. Sexe masculin.					Naispuoliset. Sexe féminin.					Molemmat sukupuolet. Les deux sexes.							
	Naimattomia. Non mariés.	Naimetta. Mariés.	Leskimiehiä ja eronneita. Veufs et divorcés.	Eräät eräitä innoitu. Etat civil inconnu.	Tuntematon siviilisyty. Etat civil inconnu.	Yhteensä. Total.	Naimattomia. Non mariés.	Naimetta. Mariés.	Leskimiehiä ja eronneita. Veufs et divorcés.	Eräät eräitä innoitu. Etat civil inconnu.	Tuntematon siviilisyty. Etat civil inconnu.	Yhteensä. Total.	Naimattomia. Non mariés.	Naimetta. Mariés.	Leskimiehiä, vai- ruja ja eronneita. Veufs, veufs et divorcés.	Eräät eräitä innoitu. Etat civil inconnu.	Tuntematon siviilisyty. Etat civil inconnu.	Yhteensä. Total.
<i>Kaupungit:</i>																		
1906	820	145	2	19	986	694	186	19	1	900	1514	331	21	20	1886			
1907	806	284	7	9	1106	833	180	53	3	1069	1639	464	60	12	2175			
1908	324	116	2	1	443	345	108	13	—	466	669	224	15	1	909			
1909	338	336	3	1	1178	848	277	18	—	1143	1686	613	21	1	2321			
1910	1073	327	2	5	1407	905	244	33	—	1182	1978	571	35	5	2589			
1911	560	146	3	1	710	685	179	24	—	888	1245	325	27	1	1598			
1912	528	144	5	—	677	803	154	19	—	976	1331	298	24	—	1653			
1913	1122	332	8	2	1464	1104	271	44	1	1420	2226	603	52	3	2884			
1914	461	131	2	3	597	504	137	20	—	661	965	268	22	3	1258			
1915	231	52	2	1	286	206	62	7	—	275	437	114	9	1	561			
1916	170	53	3	8	234	441	113	23	—	577	611	166	26	8	811			
1917	186	47	1	13	247	200	58	9	—	267	386	105	10	13	514			
1918	210	50	2	—	262	74	44	4	—	122	284	94	6	—	384			
<i>Maaseutu:</i>																		
1906	8637	2164	44	90	10935	3598	1026	71	1	4696	12235	3190	113	91	15631			
1907	7186	2085	58	35	9364	3743	954	59	1	4757	10929	3039	117	36	14121			
1908	2218	627	14	11	2870	1485	502	46	—	2033	3703	1129	60	11	4903			
1909	8421	2837	62	11	11331	4024	1379	89	—	5492	12445	4216	151	11	16823			
1910	8149	2820	53	15	11037	4005	1289	86	1	3381	12154	4109	139	16	16418			
1911	3192	887	27	5	4111	2754	817	89	3	3663	5946	1704	116	8	7778			
1912	3954	992	24	5	4975	3152	856	87	1	4096	7106	1848	111	6	9071			
1913	9155	2227	52	21	11455	4452	1172	94	—	5718	13607	3399	146	21	17173			
1914	2499	524	20	11	3054	1631	484	45	2	2162	4130	1008	65	13	5216			
1915	1868	415	11	3	2297	773	386	24	—	1183	2641	801	35	3	3480			
1916	1527	416	13	59	2015	1786	678	32	3	2499	3313	1094	45	62	4514			
1917	762	220	4	25	1011	861	354	27	6	1248	1623	574	31	31	2259			
1918	879	177	3	10	1069	287	153	7	—	447	1166	330	10	10	1516			
<i>Koko maa:</i>																		
1906	9457	2309	46	109	11921	4292	1212	90	2	5596	13749	3521	136	111	17517			
1907	7992	2369	65	44	10470	4576	1134	112	4	5826	12568	3503	177	48	16296			
1908	2542	743	16	12	3313	1830	610	59	—	2499	4372	1353	75	12	5812			
1909	9259	3173	65	12	12509	4872	1656	107	—	6635	14131	4829	172	12	19144			
1910	9222	3147	55	20	12444	4910	1533	119	1	6563	14132	4680	174	21	19007			
1911	3752	1033	30	6	4821	3439	996	113	3	4551	7191	2029	143	9	9372			
1912	4482	1136	29	5	5652	3955	1010	106	1	5072	8437	2146	135	6	10724			
1913	10277	2559	60	23	12919	5556	1443	138	1	7138	15833	4002	198	24	20057			
1914	2960	655	22	14	3651	2135	621	65	2	2823	5095	1276	87	16	6474			
1915	2099	467	13	4	2583	979	448	31	—	1458	3078	915	44	4	4041			
1916	1697	469	16	67	2249	2227	791	55	3	3076	3924	1260	71	70	5325			
1917	948	267	5	38	1258	1061	412	36	6	1515	2009	679	41	44	2773			
1918	1089	227	5	10	1331	361	197	11	—	569	1450	424	16	10	1900			

Alla olevasta taulukosta näkyy, miten siirtolaisten luku jakaantui eri läänien sekä kaupunkien ja maaseudun kesken vuosina 1893—1918.

Tab. 1. *Nombre des émigrants 1893—1918, répartis selon le lieu de domicile.*

Lääni. <i>Départements.</i>	1893— 1895	1896— 1900	1901— 1905	1906— 1910	1911— 1915	1913	1914	1915	1916	1917	1918
<i>Uudenmaan.....</i>	672	646	4 628	3 800	3 630	1 395	616	198	270	192	110
Kaupungit...	616	557	3 540	2 491	2 450	918	412	156	205	133	97
Maaseutu....	56	89	1 088	1 309	1 180	477	204	42	65	59	13
<i>Turun-Porin¹⁾ ..</i>	1 207	1 732	12 621	14 556	9 593	4 190	1 242	599	499	208	246
Kaupungit...	118	138	1 748	1 744	1 320	506	205	66	86	49	65
Maaseutu....	1 089	1 594	10 873	12 812	8 273	3 684	1 037	533	413	159	181
<i>Hämeen .....</i>	82	176	3 054	2 886	2 609	1 140	369	154	259	160	119
Kaupungit...	39	94	1 441	889	654	280	104	47	94	74	42
Maaseutu....	43	82	1 613	1 997	1 955	860	265	107	165	86	77
<i>Viipurin .....</i>	191	445	4 742	6 093	4 841	1 783	647	238	296	223	176
Kaupungit...	66	94	708	661	563	191	85	24	37	66	23
Maaseutu....	125	351	4 034	5 432	4 278	1 592	562	214	259	157	153
<i>Mikkelin .....</i>	57	143	1 362	1 962	1 529	771	189	65	154	22	32
Kaupungit...	9	20	146	113	83	31	6	4	11	5	3
Maaseutu....	48	123	1 216	1 849	1 446	740	183	61	143	17	29
<i>Kuopion .....</i>	76	404	3 007	3 268	3 004	1 359	410	116	185	44	26
Kaupungit...	9	51	369	315	423	181	81	19	42	13	11
Maaseutu....	67	353	2 638	2 953	2 581	1 178	329	97	143	31	15
<i>Vaasan .....</i>	9 676	23 144	39 007	34 429	20 099	7 490	2 237	2 353	2 905	1 600	897
Kaupungit...	455	883	2 640	2 702	1 822	612	240	173	228	121	50
Maaseutu....	9 221	22 261	36 367	31 727	18 277	6 878	1 997	2 180	2 677	1 479	847
<i>Oulun .....</i>	2 556	5 981	12 635	10 782	5 363	1 929	764	318	757	324	294
Kaupungit...	245	454	1 458	965	639	165	125	72	108	53	93
Maaseutu....	2 311	5 527	11 177	9 817	4 724	1 764	639	246	649	271	201
<i>Koko maa .....</i>	14 517 ²⁾	33 040	81 056	77 776	50 668	20 057	6 474	4 041	5 325	2 773	1 900
Kaupungit...	1 557	2 291	12 050	9 880	7 954	2 884	1 258	561	811	514	384
Maaseutu ...	12 960	30 380	69 006	67 896	42 714	17 173	5 216	3 480	4 514	2 259	1 516

¹⁾ Tähän sisältyvät myös Ahvenanmaata koskevat tiedot; vuonna 1918 ei Ahvenanmaalta lähtenyt yhtään siirtolaista. — ²⁾ Siitä 369 kotoisin tuntemattomasta kunnasta.

Yhteiskunnallisen muutoksen kandiohjelman valintakoe 2017

Arviontiperusteet ("mallivastaukset")

Kirjallisuuskoe

Kirjana Thomas Hylland Eriksen, Globalization.

Kysymys 1. Miten globalisaatio on vaikuttanut identiteettipoliittisiin kysymyksiin? Pohdi kirjan pohjalta. (9 p)

Täydet pisteet alakohdista edellyttävät, että sisältöjen lisäksi vastaus on hallittu ja jäsenneily.

(1 p.) Käsitteiden määrittely

– Määritelmä globalisaatiolle (globaali tietoisuus, integraatio, muutos käsityksissä ajasta ja tilasta) **(0,5)**

– Määritelmä identiteetille (kansallinen, etninen, uskonnollinen, alueellinen) **(0,5)**

(1 p.) Identiteettipolitiikan kaksisuuntainen dynamiikka

– Identiteettipolitiikka ylhäältä käsin (valtio vaatii homogeenisyyttä tai luo voimakkaan etnisen identiteetin) **(0,5)**

– Identiteettipolitiikka alhaalta käsin (vähemmistöt vaativat yhtäläisiä oikeuksia ja/tai asemansa tunnustamista) **(0,5)**

(3 p.) Identiteettipolitiikkaa ohjaavat prosessit globaalilla ja paikallisella tasolla

– Globalisaatio mahdollistaa identiteettien vertailun luomalla yhteisen käsitemaailman (kaikkien pitää olla erilaisia samoilla tavoilla)

– Disembedding / reembedding -prosessit paikallisten identiteettien muotoutumisessa

– Globaaleja virtauksia muokataan paikallisilla tavoilla (glokalisaatio) **(yht 1,5)**

– Teknologian ja kasvaneen liikkuvuuden merkitys muutoksissa **(0,5)**

– Standardisaation merkitys muutoksissa **(0,5)**

– Kehitys ei ole suoraviivaista eikä moderniteetti tuhoa kaikkea ei-modernia. Sukulaisuus, uskonto ja luottamukseen perustuvat epämuodolliset verkostot ovat yhä tärkeä osa sosiaalisuutta (gemeinschaft / gesellschaft). Globalisaatio vaikuttaa suureen osaan maailmaa epäsuorasti tai hyvin vähän **(0,5)**

(2 p.) Identiteettipolitiikka, kulttuurinen sekoittuminen ja globalisaation kielioppi

– Identiteettipolitiikka ei liity kulttuuriseen sekoittumiseen suoraviivaisella tavalla. Puhtauteen ja samankaltaisuuteen sekä sekoittumiseen ja erilaisuuteen liittyvät prosessit luovat moninaisia diskursseja, joissa kulttuuri kohtaa identiteetin (etninen nationalismi / politisoitu uskonto, länsimaistuminen / kosmopoliittisuus, monikulttuurisuus / apartheid, kreolisaatio / hybridisaatio) **(1)**

– Globalisaation kielioppi (kilpailu niukoista resursseista, eroavuuksien aktualisointi, samankaltaisuuden voitto tasa-arvosta, muistot menneisyyden kärsimyksistä ja epäoikeudenmukaisuuksista, poliittisten symbolien yhdistyminen yksilön kokemuksiin, kontrasti alkuperäisten asukkaiden ja valloittajien välillä, yhteiskunnan redusointi vastakkainasetteluihin) **(1)**

(2 p.) Transnationaalinen identiteetti ja paikallisten identiteettien muuttuvat muodot

– Monien ryhmien identiteetti on nykyään kiinnittynyt useisiin paikkoihin transnationaalisesti (long-distance nationalism). Tämä tarkoittaa voimakasta yhteenkuuluvuuden tunnetta maahan tai alueelle, jolla ei enää asu tai ei ole koskaan asunut **(1)**

– Post-traditionaalisessa maailmassa perinteitä elvytetään, muokataan sopimaan uusiin yhteyksiin, kaupallistetaan ja politisoidaan. Samalla monet ryhmät vetoavat globaaleihin arvoihin – esim. ihmisoikeuksiin – puolustaessaan identiteettiään **(1)**

Kysymys 2. Miten kielellisen kommunikaation kehitys on vaikuttanut globalisaatioon Thomas Hylland Eriksenin mukaan? (9 p.)

Yksi kokonainen piste jokaisesta alakohdasta edellyttää, että sisältöjen lisäksi vastaus on hallittu ja jäsennelty.

Huom. Maksimissaan 7 pistettä, jos kielellisen kommunikaation kehityksen ja yhteisön kehittymisen välistä yhteyttä ei ole käsitelty.

(3 p) puhekielestä kirjoitettuun kieleen ja konkreettisten suhteiden yhteisöstä abstraktiin yhteisöön

– kirjoittaminen mahdollistaa kielen irrottautumisen ajasta, paikasta ja puhujasta sekä tiedon varastoimisen ja kumuloitumisen **(1)**

– kirjoittaminen mahdollistaa suuret traditiot/uskonnot, arkistot, kirjoitetun historian ja lait **(1)**

– kirjoittaminen mahdollistaa abstraktin yhteisön synnyn; kirjallinen ja ei-kirjallinen yhteisö **(1)**

(3 p) käsin kirjoitetusta kirjapainoon, pienistä yhteisöistä kansallisvaltioihin

– kirjapaino mahdollisti laajan yhteisen kielen ja yleistiedon; Gutenberg 1400-luvulla **(1)**

– yhteinen kieli on pohja kansallisvaltiolle; standardisaatio, lehdistö, yleinen koulutus **(1)**

– kansallisvaltioiden kehitys edellytyksenä globalisaatiolle **(1)**

(3 p) kirjapainosta elektroniseen, kansallisvaltioista globaaliin maailmaan

- lennätin, sähkö (ei fyysistä kantajaa, nopeus), maailman kutistuminen (1)
- kommunikaatioteknologia globalisaation mahdollistaja, internet, verkostot (1)
- kielten valikoituminen; englantia lingua francana ja toisena kielenä (1)

Aineistokoe

Alla olevissa arvosteluperusteissa on esitetty aineistona toimineiden tekstien kysymyksen kannalta keskeiset piirteet kokonaisuuksiksi jäsennettynä. Jos vastauksessa on perustellusti mainittu muita aineistosta nousseita, kysymyksen alaan olennaisesti liittyviä asioita, ne on huomioitu vastaajan eduksi. Selkeä, johdonmukainen ja tiivis esitystapa sekä taitava käsitteellistäminen on laskettu eduksi.

Kysymyksen alaan ja rajaukseen kuulumattomien ilmiöiden tai muuten toisarvoisten seikkojen käsittelystä ei ole annettu lisäpisteitä. Myöskään sellaisten kulttuuripiirteiden tai historiallisten kehityskulkujen selostamisesta, joita aineistossa ei käsitellä, ei ole annettu pisteitä.

Aineisto A.

Kysymys 3. Millaisia intressiryhmiä ja toimijoita liittyi Suomen itärajan pakolaistilanteeseen vuonna 1921? Millaisia tavoitteita ja pyrkimyksiä näillä ryhmillä ja tahoilla oli, ja millä eri keinoilla niitä pyrittiin edistämään? (9 p)

Alla olevissa arvosteluperusteissa on esitetty aineistona toimineiden tekstien kysymyksen kannalta keskeiset piirteet kokonaisuuksiksi jäsennettynä. Jos vastauksessa on perustellusti mainittu muita aineistosta nousseita, kysymyksen alaan olennaisesti liittyviä asioita, ne on huomioitu vastaajan eduksi. Selkeä, johdonmukainen ja tiivis esitystapa sekä taitava käsitteellistäminen on laskettu eduksi.

Kysymyksen alaan ja rajaukseen kuulumattomien ilmiöiden tai muuten toisarvoisten seikkojen käsittelystä ei ole annettu lisäpisteitä. Myöskään sellaisten kulttuuripiirteiden tai historiallisten kehityskulkujen selostamisesta, joita aineistossa ei käsitellä, ei ole annettu pisteitä.

Vuoden 1921 pakolaistilanteen keskiössä olivat Suomeen lähialueilta turvaan pyrkivät pakolaiset. Heitä saapui yhtäältä itärajan yli Venäjän puolelta Itä-Karjalasta: Inkeristä, Vienasta ja Aunuksesta. Näiden suomensukuisten pakolaisten välittömänä intressinä oli paeta kotiseuduillaan käytävän sisällissodan jaloista. Heistä moni toivoi pääsevänsä aikanaan palaamaan takaisin. Kun pakolaisia myöhemmin pyrittiin siirtämään kauemmas rajaseudulta, he vastustivat siirtoa nopean paluun toivossa. Repolan ja Porajärven tapauksessa kyseessä oli rauhansopimuksessa 1921 määritelty rajalinja, jonka taakse ko. alueet jäivät. Toisen merkittävän pakolaisryhmän muodostivat Kronstadtin linnoitussaarelta paenneet venäläiset sotilaspakolaiset, jotka pakenivat taisteluita ja kapinallisiin kohdistettuja rangaistustoimia. Heidät riisuttiin aseista, heidän hevosensa ja ajokalustonsa takavarikoitiin ja heidät internettiin keskitysleireille. Toisin kuin itäkarjalaisten tapauksessa, Kronstadtin pakolaisten kohdalla paluu kotiin ei voinut tulla kysymykseen. Kolmannen merkittävän ryhmän pakolaisiksi luokiteltujen joukossa muodostivat Venäjältä kotimaahan palaavat suomalaiset siviilit. (1,5 p)

Valtion keskushallinnon kannalta olennaista oli saada tilanne pysymään hallinnassa ja lievittää pakolaisten hätää. Keinoina olivat toisaalta tarpeellisten avustustoimien organisointi, toisaalta olojen yleinen valvonta. Presidentti ja hallitus, erityisesti sisäministeri ja -ministeriö, sekä eduskunta, erityisesti valtiovarainvaliokunta, työskentelivät yhdessä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Eduskunta myönsi tarvittavat varat pakolaisten ruokkimiseen, majoittamiseen, aineelliseen avustamiseen (vaatetavaraa, kenkiä ym.), työllistämiseen sekä pakolaisten ja näiden omaisuuden kuljetuksiin. Toisaalta se vahti tarkasti, ettei yhteisiä verovaroja käytettäisi yhtään enempää kuin oli tarpeen. Kustannusten minimoimiseksi pohdittiin itäkarjalaisten palauttamista kotiin, kunhan olot alueella rauhoittuisivat. Kronstadtin pakolaisten osalta esitettiin Kansainliitolle toivomus heidän sijoittamisestaan muihin maihin, mikä ei kuitenkaan onnistunut. Pakolaisten nopeaa työllistymistä joko yksityiselle puolelle tai valtion töihin (esim. metsä- ja rautatietyömaat) pidettiin toivottavana välittömien avustuskulujen karsimiseksi; työllistämisen edistämiseksi tarjottiin myös sivistävää ja ammattikoulutusta. Lopullisena tavoitteena oli tilanne, jossa pakolaiset pääosin elättäisivät itse itsensä, vaikka vanhukset, sairaat, äidit ja lapset ym. ei-työllistettävät toki huollettaisiin. Kulujen minimointipyrkimyksistä huolimatta suurten pakolaismäärien avustamiseen perustettujen instituutioiden ylläpito aiheutti pitkään yhä uusia kulueriä, joihin eduskunta myönsi määrärahat. Suomen valtion vastapuolena pakolaistilanteessa rajan toisella puolella oli Neuvosto-Venäjän valtio. (2,5 p)

Suoranaisten avustuskulujen ohella valtion tavoitteisiin ja budjettivastuulle kuului rajojen, tässä tapauksessa Venäjän vastaisen itärajan valvonta, jota päätettiin tehostaa. Keinona oli yhtäältä raja-alueen infrastruktuurin vahvistaminen mm. uusia raja-asemia rakentamalla ja puhelinyhteyksiä parantamalla. Rajavartijoiden määrää päätettiin myös lisätä. Varojen säästämiseksi kaavailtiin asevelvollisten käyttämistä valvontatehtävissä palkkavaen sijaan. Myös kolmen keskitysleirin vartiointi ja huolto, pakolaisten tarvitsema sairaanhoito, terveysolojen valvonta sekä epidemioiden ehkäisy olivat valtion vastuulla. Leiriläisten muonituksesta vastasi aluksi Amerikan Punainen Risti. Se kuitenkin vetäytyi maasta, kun leirit olivat vielä toiminnassa, jättäen jälkeensä muonavaroja ja tarvikkeita, joiden turvin Suomen valtio jatkoi avustustyötä. Toisin kuin itäkarjalaisia pakolaisia, sotilaspakolaisia ei katsottu voitavan käyttää yleishyödyllisiin töihin, vaan heistä oli huolehdittava valtion kustannuksella. (1,75 p)

Valtiollisten toimijoiden rinnalla avustustoiminnassa oli mukana erilaisia vapaaehtoispuhjalta paikallistasolla toimivia organisaatioita. Viipurin perustetun Valtion pakolaisavustuskeskuksen alaisuuteen kootut alueelliset avustuskomiteat osallistuivat avustusten jakeluun. Kansainvälisen lasten avun Suomen komitea, Mannerheimin Lastensuojeluliitto sekä Kasvatuskotiyhdistys vastasivat erityisesti pakolaislasten huollosta, keinonaan mm. näiden sijoittaminen lastenkoteihin tai yksityiseen kotimajoitukseen. Lääkärijärjestö Duodecim järjesti sairaanhoitoa etappisairaaloiden ja ambulanssien muodossa. Valtion ja paikallisten työnvälitystoimistojen rinnalla pakolaisten työllistymistä edisti Maatalousseurojen keskusjärjestö, jonka intressissä oli avun tarjoamisen ohella työvoiman saaminen maataloille. Yksityiset tahot myös majoittivat pakolaisia. (1,25 p)

Valtion intressissä oli myös järjestyksen ylläpito rajaseudulla ja pakolaisvirtojen etappipaikoilla. Terijoella päämajaansa pitäneen Kaakkoisen Rajamaan Komendanttilaitoksen miehistö, päällikkönään everstiluutnantti Heinrichs, valvoi järjestystä paikallistasolla Kannaksella, suojellen niin raja-alueen paikallisväestöä ja näiden omaisuutta kuin pakolaisiakin. Alueen siviiliasukkaiden rooli oli pakolaistilanteessa kahtalainen. Toisaalta he kärsivät taloudellisia vahinkoja sekä pakolaisten taholta (esim. elintarvikkeita koskevin vaatimuksina tai suoranaisin ryöstöinä; tapauksia ei asiaa koskevassa lehti-ilmoituksessa yksilöidä) että viranomaisten taholta (hevosia varten pakkoluovutetut heinät). Toisaalta heillä oli intressi käydä pakolaisten kanssa kauppaa, joka tulokkaiden epätoivoisen tilanteen takia olisi voinut muodostua paikallisille hyvinkin edulliseksi.

Venäläisiin pakolaisiin suhtauduttiin virallisilla tahoilla kuitenkin epäluuloisesti, arvelen, että he pyrkisivät harjoittamaan joko epärehellistä kauppaa tai poliittista agitaatiota paikallisten keskuudessa. Mahdollisten ei-toivottujen ilmiöiden torjumiseksi komendantinvirasto kielsi kanssakäyminen paikallisväestön ja leirillä olevien pakolaisten kesken. Määräysten ja tiedotteiden levittämisestä vastasi paikallinen sanomalehtimedia. (1 p)

Pietarissa sijainneen evakuoitotoimiston kautta saapuneita Suomen kansalaisia ym. auttoi eteenpäin Kellomäellä sijainnut karanteenilaitos, jonka yhteydessä toimivat virkailijat paitsi avustivat pakolaisia, myös rekisteröivät ja tarvittaessa kuulustelivat saapujia, tavoitteenaan selvittää näiden henkilöllisyys. Tarvittaessa he myös auttoivat saapujia työsaannissa ja/tai toimittivat heidät eteenpäin antamalla vapaaliput. Pakolaisten ja heidän omaisuutensa kuljettaminen sekä Pietarista Suomen rajalle että edelleen kotiseuduille oli pääasiassa rautatielaitoksen vastuulla. (1 p)

Aineisto B

Kysymys 4. Miksi viennin määrä ja arvo eivät aina muutu samassa suhteessa? Minkälaiset tekijät siihen vaikuttavat? (1 p)

Koska hyödykkeen hinta vaihtelee. Hyödykkeen hinta määräytyy kysynnän ja tarjonnan mukaan, jotka ovat herkkiä erilaisille markkinamuutoksille. Esimerkiksi tuotanto- ja kuljetuskustannukset voivat vaihdella. Lisäksi markkinahintaan vaikuttaa erilaiset ulkoiset tekijät kuten valuuttakurssien muutokset, esimerkiksi vaikka devalvaatio. (1p)

Aineisto C

Kysymys 5. Mitä ruokatottumuksista voi päätellä kuvioiden ja tekstileikkeiden perusteella? (3 p)

Aineisto käsittelee ruokatottumusten globaalia leviämistä ja paikallisiin oloihin muuntautumista uusia traditioita luoden. Pizzan levittäytyminen osaksi globaalia ruokaperintöä ja ananaksen rooli pizzan täytteenä, on yksi aineistosta nouseva esimerkki. Kaavioista käy ilmi ananaksen lisääntynyt tuonti Ruotsiin ja Suomeen 1960-luvulta eteenpäin. Tässä näkyy globalisaation asteittainen kiihtyminen kaupankäynnin, paremman teknologian ja tehokkaamman rahtaamisen muodossa. Ensin lisääntyneenä ananassäilykkeen tuontina ja sitten 2000-luvulla tuoreananaksen tuontina. (1p)

Suomessa 1980-luvun puolivälin jälkeisen ananassäilykkeiden nousevan suosion taustalla näyttäisi olevan pizzabuumi ja erityisesti amerikkalaisten esikuvien mukaiset suomalaisten makuun soveltuvat ananastäytteiset pizzat. Tämä on pääteltävissä siitä, että Helsingin suosituimpien listapizzojen kärkiviisikossa vuonna 2014 yhteensä neljä sisälsi ananastäytteen. Erityisesti Suomessa ananassäilykkeiden nousevan suosion ajankohtaan sopii Kotipizza Oyj:n perustaminen 1987, josta sittemmin on tullut pohjoismaiden suurin pizzaravintolaketju. Sillanpään mukaan 1990-luvun alkupuolen laman vaikutus näkyi siten, että halvempi pizza syrjäytti pihvin suosituimpana ravintolaruokana. Tämä korreloi myös ananassäilyketuonnin laskevan trendin kanssa laman jälkeisenä nousukautena, mistä on siis pääteltävissä paremman tulotason ja elintason vaikuttaneen monipuolisemman ravintolakulutuksen lisääntymiseen. (0,5p)

Ainakin tuoreananaksen lisääntynyt tuonti vuoden 2003 jälkeen sekä Ruotsissa kuin myös Suomessa voidaan tulkita globaalien makrotalouden elintason mittarina, jossa vauraat pohjoismaat kykenevät tuomaan toiselta puolelta maapalloa eksoottisia tuorehedelmiä nautittavaksi ja parantaakseen erilaisia hyvinvointisairauksia kuten liikalihavuutta, sekä vastaamaan globaalien ja median levittämien kulutustrendien luomia odotuksia. On ironista, että samalla kun ruotsalainen *stegforhalsa.se* mainostaa tuoreen ananaksen ”puhdistavan kehosi myrkyistä”, niin toinen ruotsalainen uutissivusto *eguale.se* kertoo lisääntyvän costa ricalaisen ananastehotuotannon altistavan maataloustyöntekijän myrkyllisille torjunta-aineille. Tämä osoittaa sen, että globalisaatio yhtäältä mahdollistaa suuremman kaupankäynnin ja talouskasvun eri puolilla maailmaa, mutta samalla se myös lisää tietoisuuden leviämistä globalisaation aiheuttamista epäkohdista. (1,5p)

Aineisto D

Kysymys 6. Kuvaile aineiston pohjalta Suomesta vuosina 1870–1945 lähteneen siirtolaisuuden piirteet, trendit ja käännekohtat (5 p)

Käännekohtista ja kohdemaista voidaan todeta, että siirtolaisuuden vilkkain kausi osui ajanjaksolle noin 1899-1913. Tätä ennen on havaittavissa kaksi erillistä jaksoa. 1870-luvulla oli siirtolaisuus Suomesta hyvin vähäistä vaihteluvälin pysyessä muutamissa sadoissa, mutta 1880-luvun alussa alkoivat määrät nousta. Erillisinä suurina piikkeinä voidaan poimia 1887 ja 1893. Vuosittainen vaihteluväli nousi tällöin jo tuhansiin. Trendi ensimmäiseltä tilastoidulta vuosikymmeneltä on kasvavat vuosittaiset siirtolaismäärät huipentuen vuoteen 1899 lähes nelinkertaisella korotuksella edellisvuoteen nähden. Aikakaudella 1899-1913, eli ennen ensimmäistä maailmansotaa (1914-1918), oli siirtolaisuus vilkkaimmillaan pysyen lähes joka vuonna yli 10 000 ja yksittäisinä piikkeinä 1902 (23 152) ja 1913 (20 057). Ylivoimaisesti suurin osa siirtolaisista olivat suuntautuneet Amerikkaan. Ensimmäinen maailmansota (1914-1918) sai aikaan suhteellisesti katsottuna dramaattisen pudotuksen (20 057 -> 6474), mutta absoluuttisissa määrissä mitattuina vuodet 1914-1922 pysyivät suunnilleen 1880-luvun tasoissa. Seuraava yksittäinen suuri piikki on vuonna 1923 (yhteensä 13 835), minkä jälkeen siirtolaisuuden vuosimäärät pysyvät noin 5000 luokassa 1920-luvun loppuun. 1930-luvun alusta näkyy selvä laskeva trendi tilastoidun ajanjakson loppuun asti eli toisen maailmansodan (1939-1945) sisältäen Suomen osalta talvi- ja jatkosodan 1939-49 ja 1941-44) aikoihin kun vuosimäärät lasketaan kymmenissä kuten 1870-luvullakin. Samasta tilastosta voidaan nähdä, että suurin muuttoaalto 1899-1923 suuntasi Amerikkaan, ja kun tilastoinnissa on alettu erotella siirtolaisia kohdemaittain vuodesta 1924 eteenpäin niin nähdään myös Yhdysvaltojen ja Kanadan selvästi erottuvan joukosta aina 1930-luvun alkuun asti. Tällöin Kanada vaikuttaa olevan suomalaisen siirtolaisvirran pääkohde. Tästä voidaan päätellä, että sarakkeeseen ”kaukosiirtol.” vuosina 1870-1899 on todennäköisesti sisällynyt suurimmaksi osaksi juuri nämä samat Pohjois-Amerikan alueet. Yksittäisinä poimintoina voidaan myös todeta, että 1920- ja 1930-luvuilla on siirtolaisuus naapurimaihin (Ruotsiin ja Neuvostoliittoon) ollut yllättävän pientä (vuositasolla siis muutamia satoja) kauko- ja Amerikan siirtolaisuuden kokonaismääriin verrattuna. 1930-luvun loppupuolella enemmistö siirtolaisista suuntasi Ruotsiin. Yhteenvetona siis nähdään, että siirtolaisuus nousi tasaisesti huippuunsa 1900-alkupuolella saavuttaen suvantovaiheen ensimmäisen maailmansodan aikana, jonka jälkeen se pikkuhiljaa hiipui lähes olemattomiin 1940-luvulla. Aikakaudella 1870-1945 Suomesta poismuuttaneita oli yhteensä noin 370 000. (2p)

Keitä siirtolaiset olivat? Aineiston kahdesta seuraavasta taulukosta, jotka kuvaavat vilkkainta muuttoaaltoa, voidaan päätellä, että valtaosa Suomesta lähteneistä siirtolaisista olivat naimattomia maaseudun miehiä. Kaupungeista lähtevä siirtolaisuus oli moninkertaisesti vähäisempää kuin maaseudulta. Poikkeuksena tästä olivat Uudenmaan kaupungit. Tyypillinen siirtolainen Uudenmaan läänistä olikin kotoisin kaupungista tai vähintäänkin kirjoilla kaupungissa ennen maasta poistumista. Naisten osuus kaikista maan siirtolaisista oli

noin 1/3, mutta heidänkin tapauksessaan naimattomien osuus oli selvänä enemmistönä. Erikoisena piirteenä on kuitenkin havaittavissa se, että kaupungeista lähtevä siirtolaisuus oli sukupuolijakaumaltaan huomattavan paljon tasaisempaa verrattuna maaseudun miesvoittoisuuteen. Ainoastaan joinakin yksittäisinä vuosina ensimmäisen maailmansodan aikana (1916 ja 1917) ylittivät naissiirtolaiset miessiirtolaisten kokonaismäärät joillakin sadoilla, mutta näinä vuosina olivat kokonaismäärät muutoinkin pieniä. (1,5p)

Selkeä enemmistö siirtolaisista 1893-1918 olivat kotoisin Vaasan läänistä, erityisesti maaseudulta. 1893-1905 asti muodosti Vaasan läänistä lähtenyt siirtolaisuus noin puolet koko maan siirtolaisuudesta, minkä jälkeen alkoi siirtolaisuus muista lääneistä ottaa aavistuksen isomman suhteellisen määrän, eritoten Oulun ja Turun-Porin lääneistä. Vaasan, Uudenmaan, Hämeen ja Oulun lääneissä on siirtolaisuus ollut huipussaan 1901-05 ja muissa lääneissä vasta kaudella 1906-1910. Kuitenkin Vaasan läänin korostunut asema siirtolaisen kotipaikkana ei missään vaiheessa tarkastelujakson aikana pudonnut alle kolmanneksen koko maan siirtolaisuudesta. Merkille pantavaa on, että siirtolaisuus ulkomaille on siis painottunut rannikkoalueilla ja siirtolaisuus sisämaasta on ollut huomattavasti vähäisempää. (1,5p)